

บทคัดย่อ

การพัฒนาาระบบเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสี่ยงขยะอิเล็กทรอนิกส์

Development of Environmental Health Surveillance System
in Electronic Waste Risk Area

ดาริกา รูปงาม, นิสิต อินลี, จิตรลดา อ่อนสุระทุม
ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ อุบลราชธานี

หลักการและเหตุผล ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก อันเนื่องมาจากการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเมื่อหมดอายุการใช้งาน นอกจากจะกลายเป็นกองขยะขนาดใหญ่ที่ยากต่อการจัดการแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหากลายเป็นขยะที่มีส่วนประกอบของสารพิษมากมาย จากผลสำรวจของกรมอนามัย ปี 2558 ประชาชนใน ต.บ้านกอก อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี มีการดำเนินกิจกรรมคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์เป็นอาชีพเสริม มีผู้ประกอบการจำนวน 86 ราย จากการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 อุบลราชธานี ทำการตรวจหาระดับสารตะกั่วในเลือดกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ในพื้นที่ตำบลบ้านกอก พบระดับสารตะกั่วในเลือด ร้อยละ 70.33 ค่าเฉลี่ยที่พบ 3.28 ± 2.51 ไมโครกรัมต่อเดซิลิตร ค่าสูงสุด คือ 10.74 ไมโครกรัมต่อเดซิลิตร

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของประชาชนต่อการประกอบอาชีพคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ และพัฒนาศักยภาพชุมชนในการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมด้วยการประยุกต์ใช้เครื่องมือระดับวิทยภาคประชาชนหรือแผนที่เดินดินในพื้นที่ขยะอิเล็กทรอนิกส์

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยศึกษาพฤติกรรมของประชาชนด้วยแบบสอบถาม และพัฒนาระบบเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยการใช้แผนที่เดินดินร่วมกับประชาชนในพื้นที่ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และหาความสัมพันธ์ของผลการตรวจพบสารตะกั่วในเลือด

ผลการศึกษา พฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ขยะอิเล็กทรอนิกส์ ต.บ้านกอก อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี ในการประกอบอาชีพหรือ คัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ ทำงานเฉลี่ยสัปดาห์ละ 5.59 วัน วันละ 6.89 ชั่วโมง ระยะเวลาทำงานเฉลี่ย ประมาณ 9.54 ปี การกำจัดซากขยะอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่ทิ้งในบ่อขยะที่ทางเทศบาลจัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 74.0 ฝังกลบเองร้อยละ 12.0 เผา ร้อยละ 12.0 และอื่นๆ อีก ร้อยละ 2.0 โดยการนำไปขายต่อ เช่น น้ำมันเครื่อง การกำจัดของเสียส่วนที่ขายไม่ได้ เช่น น้ำมันหล่อลื่น สารหล่อเย็น ทำการแยกเก็บในภาชนะไม่รั่วซึมรอทิ้งลงถังมาเก็บขน ร้อยละ 71.1 ทิ้งลงพื้น/ท่อระบาย/แหล่งน้ำ ร้อยละ 5.3 ทิ้งรวมกับขยะทั่วไป ร้อยละ 7.9 อื่นๆ ร้อยละ 15.8 การปฏิบัติตัวขณะทำงานยังขาดความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น การสวมผ้าปิดปาก - ปิดจมูกเป็นการใช้เสื้อยืดเป็นส่วนใหญ่ อาจไม่สามารถป้องกันฝุ่นจากการรื้อ คัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ได้ และ

จากการจัดทำแผนที่เดินดิน เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการทำงานของกลุ่มที่ตรวจพบสารตะกั่ว
ในเลือด ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่ทำที่บ้าน อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการที่บ้าน
มีโอกาสรับสัมผัสสารตะกั่วได้มากกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานที่โรงงาน เนื่องจากขาดความเข้าใจใน
การป้องกันอันตรายจากการได้รับสารพิษจากการประกอบอาชีพคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์
และโอกาสที่จะได้รับสารอันตรายสูงเนื่องจากขยะอิเล็กทรอนิกส์อยู่ภายในบริเวณบ้าน

ข้อเสนอแนะ ในการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน ควรกำหนดประเด็น
ปัญหาที่ชัดเจนและสามารถตรวจจับได้ง่าย

กรมอนามัย

ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี